

n° 369

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA

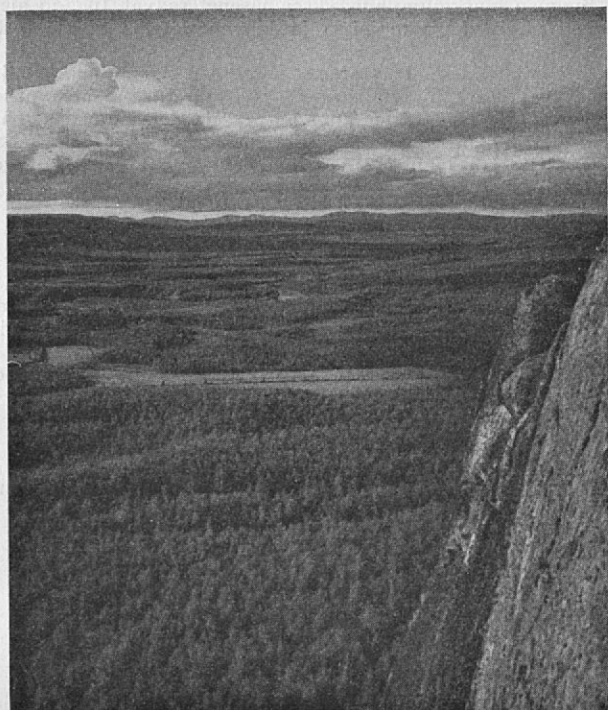
1 9 3 4

DANNING

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA 1934

NÄKÖALA PELASTUSVUORELTA LÄHELTA PETSAMON
YLÄLUOSTARIA.

JULKAISIJA
SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYS

HUOMAUTUKSIA.

Kaikki seuraavassa mainittavat aikataulut ovat voimassa aikana 1/6—31/8 1934, mikäli ei toisin mainita.

Painatuksen jälkeen aikatauluihin ja hintoihin tehdyistä muutoksista julkaisija ei vastaa. Matkustajia pyydetään itse vertaamaan lähtö- ja tuloaikoja voimassaolevan »Suomen Kulkuneuvojen» numeron aikatauluihin.

Suomen Matkailijayhdistyksen jäsenet saavat 10 %:n alennuksen yhdistyksen majoissa ja liikennereiteillä voimassaolevista hinnoista.

Sitäpaitsi huomattavimmat sisävesien laivaliikennöitsijät myöntävät Matkailijayhdistyksen jäsenille 10 %:n alennuksen matkalippujen hinnoista kuluvaan vuoden jäsenkorttia näytettäessä. Alennussopimukseen ovat yhtyneet m.m. kaikki tässä kirjasessa mainitut Saimaan, Päijänteen ja Näsijärven höyrylaivat.

MERKKIEN SELITYKSIA.

s = sunnuntaisin, *m* = maanantaisin, *ti* = tiistaisin, *k* = keskiviikkoisin, *to* = torstaisin, *p* = perjantaisin, *l* = lauantaisin.
☼ = arkipäivinä.

Milloin aikatauluissa ei ole päivämerkintöjä, liikenne on jokapäiväinen.

1. 2. 3. (rautatieaikatauluissa) = vaunuluokka.

☛ ..... = makuuvaunu.

***** = pikajuna.

Makuuvaunujen kulusta on yksityiskohtaiset tiedot »Suomen Kulkuneuvoissa».

PAIKANNIMIHAKEMISTO.

(Numerot viittaavat reittien numeroihin.)

Aavasaksa 16	Kotka 5	Ruovesi 3
Antrea 10, 11	Kouvola 4, 5, 7	Saimaa 9
Aulanko-Karlberg 2	Kuivalahti 15	Salmijärvi 15
Elisenvaara 11, 12	Kuopio 7, 9, 13	Savonlinna 8, 9, 12
Elvenes 15	Kuusamo 14	Sortavala 11
Enontekiö 16	Lahti 4, 6	Suursaari 5
Haapamäki 2, 12	Lappeenranta 9	Tammisaari 1
Hanko 1	Leppävirta 9	Tampere 2, 3
Heinola 4	Liinahamari 15	Terijoki 4
Heinävesi 9	Mikkeli 7, 8	Tolvajärvi 11
Helsinki 1, 2, 4, 5	Muhos 11	Tornio 2, 16
Hämeenlinna 2, 3	Naantali 1	Turku 1
Imatra 9, 10	Näsijärvi 3	Vaala 11
Ivalo 15	Olavinlinna 8	Vaasa 3
Joensuu 8, 11, 13	Oulu 2, 11, 14	Vaitolahti 15
Jokiniemi 15	Oulujoki 11	Valamo 11
Jyväskylä 6, 12	Paanajärvi 14	Vehoniemi 3
Kajaani 7	Petsamo 15	Vesijärvi 4, 6
Kangasala 3	Pieksämäki 7, 12	Viipuri 4, 10, 11
Kauliranta 16	Pielinen 11	Vilppula 2, 3
Kemi 2, 15	Porvoo 1	Virrat 3
Kirkenes 15	Puijo 7	Virtaniemi 15
Kirkkonieki 15	Punkaharju 12	Vuoksenniska 9, 10
Koli 11	Päijänne 6	Vuonilahti 11
Koltaköngäs 15	Riihimäki 2, 4	Väliluostari 15
Kontiomäki 7, 11	Rovaniemi 14, 15	Ähtäri 2, 3

MATKUSTAMINEN SUOMESSA.

Rautatieliikenne. Henkilöliikennettä välittävät pikajunat ja matkustajajunat. Pikajunissa on yleensä 1., 2. ja 3. luokan vaunuja (paikkalippu 1. lk. 20: —, 2. lk. 10: — ja 3. lk. 5: —), matkustajajunissa vain 2. ja 3. luokan vaunuja. Tupakoitsijoille ja tupakoitsemattomille on varattu eri vaunut tai vaunun-osastot. Makuuvaunua käytettäessä on lunastettava matkalipun lisäksi makuusijalippu (1. lk. 120: —, 2. lk. 60: — ja 3. lk. 30: —). Makuusijalippu voidaan tilata enintään 14 päivää aikaisemmin kuin makuusija tarvitaan sekä makuuvaunun lähtöasemalta että kaikilta muiltakin asemilta (viimeksimainitussa tapauksessa tilausmaksu 5: —). Ravintolavaunu seuraa pikajunia Helsingin—Viipurin, Helsingin—Turun ja Helsingin—Tampereen välillä.

3. luokan matkalippujen hinnat käyvät selville allaolevasta taulukosta (2. luokan lipun hinta on vastaava 3. luokan lipun hinta lisättynä 50 %:lla, 1. luokan lipun hinta 3-kertainen 3. luokan lipun hinta):

km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä	km	pen- niä
2	2 00	62	16 50	145	37 00	280	66 00	420	90 00	610	115 00
4	2 00	64	17 00	150	38 00	285	66 00	425	91 00	620	116 00
6	2 00	66	17 50			290	67 00			630	117 00
8	2 50	68	18 00	155	39 00	295	68 00	430	92 00	640	118 00
10	3 00	70	18 50	160	40 00	300	69 00	435	92 00	650	119 00
12	3 50	72	19 00	165	41 00			440	93 00		
14	4 00	74	19 50	170	42 00	305	70 00	445	94 00	660	120 00
16	4 50	76	20 00	175	44 00	310	71 00	450	95 00	670	121 00
18	5 50	78	21 00	180	45 00	315	72 00			680	122 00
20	6 00	80	21 00	185	46 00	320	73 00	455	95 00	690	123 00
22	6 50			190	47 00	325	74 00	460	96 00	700	123 00
24	7 00	82	22 00	195	48 00	330	75 00	465	97 00	710	124 00
26	7 50	84	22 00	200	49 00	335	76 00	470	98 00	720	125 00
28	8 00	86	23 00			340	77 00	475	98 00	730	126 00
30	8 50	88	23 00	205	50 00	345	78 00	480	99 00	740	126 00
32	9 00	90	24 00	210	51 00	350	78 00	485	100 00	750	127 00
34	10 00	92	24 00	215	52 00	355	79 00	490	100 00	760	128 00
36	10 50	94	25 00	220	53 00	360	80 00	495	101 00	770	128 00
38	11 00	96	25 00	225	54 00	365	81 00	500	102 00	780	129 00
40	11 50	98	26 00			370	82 00			790	130 00
42	12 00	100	26 00	230	55 00	375	83 00	510	103 00	800	130 00
44	12 50			235	56 00			520	104 00		
46	13 00	105	27 00	240	58 00	380	84 00	530	106 00	850	138 00
48	13 50	110	29 00	245	59 00	385	84 00	540	107 00	900	146 00
50	14 00	115	30 00	250	60 00	390	85 00	550	108 00	950	154 00
52	14 00	120	31 00			395	86 00			1000	162 00
54	14 50	125	32 00	255	61 00	400	87 00	560	109 00	1200	195 00
56	15 00	130	33 00	260	62 00			570	111 00	1400	227 00
58	15 50	135	34 00	265	63 00	405	88 00	580	112 00	1600	260 00
60	16 00	140	36 00	270	64 00	410	89 00	590	113 00	1800	292 00
				275	65 00	415	89 00	600	114 00	2000	324 00

Yksinkertainen matkalippu on voimassa enintään 50 km:n matkalla ainoastaan leimaamispäivän, yli 50 km:n matkalla viisi päivää, leimaamispäivä lukuunotettuna. Matka voidaan keskeyttää kerran, mutta matkalippu on silloin keskeytysasemalla leimautettava.

Pitempiä kiertomatkoja varten tarkoitettuja kuponkilippuja myydään matkatoimistoista, kaikilta kaupunkiasemilta sekä eräiltä muilta suuremmilta asemilta. Koko kuponkilipun hinta on sama kuin kaikkien siihen sisältyvien rautatie-, laiva- ja muiden kuponkien yhteenlaskettu hinta, siihen lisättynä 8: — 1. lk:n, 4: — 2. lk:n ja 2: — 3. lk:n lipusta. Matka voidaan keskeyttää jokaisella rautatieasemalla, jolloin lippu muilla paitsi kupongin pääteasemilla on leimautettava. — Jonkin yhdistyksen tai seurueen järjestämään kiertomatkaan osallistuvat voivat saada n. s. seuruelipun muodossa 25 %:n alennuksen lipun hinnasta, mikäli osanottajia on 3. luokkaa käytettäessä vähintään 20, 2. luokkaa käytettäessä vähintään 15.

Matkatavara kuljetetaan matkatavaravaunussa erityisen taksan mukaan. Jokaiselle asemalle voidaan jättää matkatavaraa säilytettäväksi (säilytysmaksu 1:— koltilla vuorokaudessa). Asemilla on saatavina matkatavaravakuutuksia Eurooppalaisessa Tavara- ja Matkatavaravakuutus-Oy:ssä (vakuutusmaksu 2:— 1.000 mk:n vakuutussummasta).

Useimmilla suuremmilla asemilla on asemaravintola.

Laivaliikennettä ylläpidetään sekä rannikko- että sisävesillä. Kaikissa tärkeimmillä matkailureiteillä kulkevissa laivoissa on hyttipaikkoja sekä hyvät ravintolat.

Lentoliikennettä ylläpitää Aero Oy. kotimaassa Helsingin—Turun välillä.

Autoliikennettä ylläpitävät sekä auto-omnibussit että henkilövaunut. Osa autolinjoja on yhdysliikenteessä valtionrautateiden kanssa; paikkoja yhdysliikenteessä olevien autolinjojen autoihin voidaan tilata rautatieasemilta. Linja-autojen taksat ovat 30—60 penniä km:ltä.

Matkatoimistot. Suomen ainoa täydellinen matkatoimisto on Suomen Matkatoimisto, Helsinki, P. Esplanaadikatu 19 (haaraliike Stockmannin tavaratalossa, Aleksanterinkatu 52). Koulumatkailutoimisto, Helsinki, Ratakatu 2, järjestää koulu- ja seuramatkoja.

Tiedonantotoimistoja. Suomen Matkailijayhdistys, Helsinki, Aleksanterinkatu 7 a, laatii maksutta matkasuunnitelmia ja antaa tietoja matkoista Suomessa. Savonlinnassa yhdistyksellä on kesäisin tiedonantotoimisto Nälkälinnassa. Matkailijayhdistyksen osastot ylläpitävät tiedonantotoimistoja Kotkassa Uudessa Paperikaupassa, Kirkkokatu 9, Kuopiossa Vuorikatu 23:ssa ja Viipurissa Pyöreässä tornissa. Sitäpaitsi Matkailijayhdistyksen asiamiehet neiti Ester Nikkinen Oulussa (Oy. Matkatarvike, Asemakatu 12, tai Torikatu 4, Kolmio) ja herra Otto Rytönen Rovaniemellä antavat tietoja matkailijoille.

Varsinais-Suomen Matkailuyhdistyksellä on oma tiedonantotoimistonsa Turussa, Uudenmaank. 1. Tampereella antaa matkatiedonantoja Matkatoimisto Sampo, Kauppatori 1.

Matkaoppaat ja kartat. Suomen Matkailijayhdistys on julkaissut joukon Suomen eri matkailuseutuja selostavia matkaoppaita, joita on saatavissa julkaisijalta ja kirjakaupoista. — Maanmittaushallituksen julkaisemat Suomen kartta (karttakirja, mittakaava 1:400.000, hinta 100:—) ja Suomen pienoiskartta (karttakirja, mittakaava 1:1.750.000, hinta 25:—) ovat matkailijalle suositeltavimmat yleiskartat. Autoilijoita varten maanmittaushallitus on julkaissut Autoilijan tiekartan (karttakirja, mittakaava 1:750.000, hinta 80:—) sekä Suomen tiekartan (12 lehteä, jokainen erikseen pahvikansissa, mittakaava 1:200.000, 1:400.000 tai 1:1.000.000, hinta 30:— lehdeltä).

Aikataulustot. Suomen Matkailijayhdistys julkaisee aikataulustoa »Suomen Kulkuneuvot» (hinta 7:—), joka ilmestyy 1/1, 15/5 ja 1/10 ja sisältää rautateiden aikataulut sekä höyrylaivojen, linja-autojen ja lentoliikenteen kulkuvuorotietoja.

Hotellit ja ravintolat. Pääkaupungissa ja suurimmissa maaseutukaupungeissa on ensiluokkaisia hotelleja. Niiden hinnat ovat: 1 hengen huone 35:— alkaen, lounas 15—25:—, päivällinen 20—35:—, illallinen 25—35:—. Muiden hotellien ja matkustajakotien hinnat ovat halvemmat. Juomarahoja annetaan 10—15 % laskun määrästä, jollei laskuun jo ole merkitty lisäystä palveluksesta. Matkailukauden aikana on syytä etukäteen tilata hotellihuoneet joko sähköiteitse tai kirjeellisesti.

Ravintoloissa maksaa aamiainen 10—25:—, päivällinen 15—25:— ja illallinen 15—30:—, yksinkertaisemmissa ruokaloissa vähemmän, kahviloissa kahvi ja kahvileipä 4—8:—.

Täysihoito maksaa hotelleissa 60—100:— ja täysihoitoiloissa 30—60:— päivässä.

KIERTOMATKOJA SUOMESSA.

Jäljempänä esitettäviä matkailureittejä voidaan eri tavoin yhdistellä pitemmiksi kiertomatkoiksi. Seuraavassa mainitaan muutamia suosituimpia kiertomatkoja opastukseksi matkasuunnitelmia tehtäessä (lyhennykset: *j* = junassa, *l* = laivassa, *m* = moottoriveneessä, *v* = koskiveneessä, *a* = autossa; ensimmäinen hinta käytettäessä 1. luokkaa laivassa ja 2. luokkaa junassa, toinen hinta käytettäessä 2. luokkaa laivassa ja 3. luokkaa junassa; matkakustannuksiin ei ole sisällytetty makuupaikkalippujen hintoja):

1. Helsinki → *j* → Viipuri → *j* → Imatra → *j* → Vuoksenniska → *l* → Savonlinna → *l* → Punkaharju → *j* → Savonlinna → *l* → Kuopio → *j* → Kajaani → *j* → Vaala → *v-j* → Muhos → *j* → Oulu → *j* → Tampere → *a* → Hämeenlinna → *j* → Helsinki (reitit 4, 10, 9, 12, 9, 7, 11, 2, 3, 2; väh. 10 päivää; hinta 780: — tai 586: 50).
2. Helsinki → *j* → Kuopio → *l* → Savonlinna → *l* → Punkaharju → *j* → Sortavala → *l* → Valamo → *l* → Sortavala → *j* → Imatra → *j* → Viipuri → *j* → Helsinki → *j* → Turku (reitit 4, 7, 9, 12, 11, 10, 4, 1; väh. 8 päivää; hinta 590: — tai 410: —).
- 3a. Helsinki → *j* → Viipuri → *j* → Imatra → *j* → Sortavala → *l* → Valamo → *l* → Sortavala → *j* → Vuonisahti → *m* → Koli → *a* → Joensuu → *l* → Savonlinna → *l* → Punkaharju → *j* → Helsinki → *j* → Turku (reitit 4, 10, 11, 8, 12, 7, 4, 1; väh. 10 päivää; hinta 645: — tai 459: —).
- 3b. Helsinki → *j* → Viipuri → *j* → Imatra → *j* → Sortavala → *l* → Valamo → *l* → Sortavala → *j* → Vuonisahti → *m* → Koli → *m* → Vuonisahti → *j* → Vaala → *v-j* → Muhos → *j* → Oulu → *j* → Tampere (→ *a* → Hämeenlinna) → *j* → Helsinki tai Turku (reitit 4, 10, 11, 2; väh. 7 päivää; hinta 733: 50 tai 535: —).
4. Helsinki → *j* → Lahti → *l* → Jyväskylä → *j* → Savonlinna → *l* → Punkaharju → *j* → Savonlinna → *l* → Vuoksenniska → *j* → Imatra → *j* → Viipuri → *j* → Helsinki → *j* → Turku (reitit 4, 6, 12, 9, 10, 4, 1; väh. 5 päivää; hinta 527: 50 tai 366: 50).
5. Helsinki → *j* → Lahti → *l* → Jyväskylä → *j* → Vilppula → *l* → Ruovesi → *l* → Tampere (→ *a* → Hämeenlinna) → *j* → Helsinki tai Turku (reitit 4, 6, 12, 2, 3, 2; väh. 4 päivää; hinta 291: — tai 202: —).
6. Turku → *j* → Helsinki → *j* → Hämeenlinna → *a* → Tampere → *l* → Virrat → *a* → Vaasa (reitit 1, 2, 3; väh. 4 päivää; hinta 250: — tai 204: —).
7. Oulu → *j* → Rovaniemi → *a* → Ivalo → *a* → Liinahamari → *a* → Kuivalahti → *m* → Kolttaköngäs → *m* → Kuivalahti → *a* → Ivalo → *a* → Rovaniemi → *j* → Oulu (reitit 2, 15, 2; väh. 7 päivää; hinta 672: — tai 618: —).

Eri reittien yhdistelymahdollisuuksia esittää havainnollisesti takakannella oleva kaaviokartta.

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA.

Seuraavassa esitetään Suomen tärkeimmät matkailureitit aikatauluineen ja lyhyine paikkakuntakuvauskuineen. Rautatielippujen hinnat käyvät selville aikatauluihin merkityistä kilometrimääristä ja sivulla 3 olevasta taulukosta. Laivareittien ja autolinjojen matkalippujen hinnat sisältyvät matkailureittiselostuksiin.

Reitti 1.

Helsinki—Karjaa (—Hanko)—Turku.

Rautateitse:

2. 3.	1.2.3.	2. 3.	1.2.3.*)	km		2. 3.	1.2.*)	1.2.3.	2. 3.
835	1500	1812	2030	0	←Helsinki ..←	1255	1442	1803	2234
1027	1624	2005	2203	87	Y→Karjaa ...→	1054		1637	2036
1119	1657	2100	—	103	→Tammisaari→	1000	—	1558	1943
1206	1740	2145	—	137	→Hanko ..→	910	—	1510	1855
910	1510	1855	—	—	←Hanko ..←	1206	—	1740	2145
1000	1558	1943	—	—	←Tammisaari←	1119	—	1657	2100
1043	1630	2022	2209	87	←Karjaa ...←	1036		1628	2020
1316	1835	2303	010	200	Y→Turku ....→	750	1115	1420	1724

*) Ei maanantaisin.

Lentokoneessa (320:—):

1715	← Helsinki	←	1315
1815	Y → Turku	→	1215

Helsinki on Suomen tasavallan pääkaupunki ja samalla maan suurin kaupunki (273.000 asukasta). Se on tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja korkeimpien tuomioistuinten olinpaikkana ja siellä kokoontuu Suomen eduskunta. Myöskin maan sivistyselämä keskittyy Helsinkiin, jossa m. m. valtionyliopisto sijaitsee. Kauppa- ja teollisuuskaupunkina Helsinki on Suomen ensimmäisiä.

Ulkoasultaan Helsinki tekee nykyaikaisen vaikutuksen; rakennusten väri on yleensä vaalea, mistä johtuu Helsingille annettu nimitys »Pohjolan valkea kaupunki». Erittäinkin on rakennustaiteellisesti huomattava Suurtori, jonka ympärillä ja lähistöllä olevat julkiset rakennukset, Valtioneuvoston linna, Suurkirkko, Helsingin Yliopisto ja Yliopiston kirjasto, ovat rakennetut 1800-luvun alkupuolella yhtenäiseen uusklassilliseen tyyliin C. L. Engelin suunnittelun mukaisesti. Kaupungin muista rakennuksista ovat huomattavimmat Eliel Saarisen piirtämä Asematalo ja sen vieressä sijaitseva Suomen Kansallisteatteri, Turuntien varrella kohoava mahtava Eduskuntatalo, suomalaisen graniittiarkkitehtuurin suurenmoisimpia saavutuksia, ja vanhaan linnatyyliin rakennettu Kansallismuseo sekä kirkoista goottilaistyylinen Johanneksen kirkko ja kaupungin pohjoisosassa sijaitseva graniitista rakennettu Kallion kirkko.

Kaupungin lukuisista museoista ja taidekokoelmista ovat tärkeimmät Suomen Kansallismuseo, joka sisältää esihistoriallisen, historiallisen ja kansatieteellisen osaston, Ateneumin sekä suomalaista että ulkomaista maalaus- ja kuvanveistotaidetta edustavat kokoelmat sekä Sinebrychoffin taidekokoelmat.

Helsingin ympäristön nähtävyyksistä ovat huomattavimmat Suomen kansanomaista kulttuuria esittävä Seurasaa-

ulkomuseo, kaupungin edustalla seitsemällä saarella sijaitseva Suomenlinnan linnoitus historiallisine muistomerkkeineen sekä Korkeasaaren eläintarha.

Helsingin läheisyydessä sijaitsee myöskin **Porvoo**, runoilijain ja taiteilijain kaupunki, jossa m. m. J. L. Runebergin koti on koskemattomana nähtävänä.

Helsinki—Porvoo rautateitse:

	km	2. 3.	3.	2. 3.	3.	2. 3.	
Helsinki.....→	0	8 ⁴⁸	11 ⁴²	15 ²⁵	17 ¹⁵	20 ³⁵	—
Porvoo.....←	62	10 ²⁷	13 ⁰⁵	16 ⁵⁸	18 ⁴³	22 ⁰⁵	—
	km	2. 3.	3.	3.	2. 3.	2. 3.	3.
Porvoo.....→	0	7 ¹³	9 ²⁰	13 ³⁰	15 ⁵²	19 ⁵⁵	21 ²⁰
Helsinki.....←	62	8 ⁵⁴	10 ⁴⁸	14 ⁵⁶	17 ²⁶	21 ²⁶	23 ¹⁰

Helsinki—Porvoo laivassa (s/s »Borgå» ja »J. L. Runeberg»; 1. lk. 20: —, 2. lk. 15: —):

s 10 ⁰⁰	↔ 10 ³⁰ , 15 ³⁰	↔ ← Helsinki .. ←	s 22 ¹⁵	↔ 9 ⁴⁵ , 19 ⁴⁵
s 13 ¹⁵	↔ 13 ⁴⁵ , 19 ⁰⁰	↔ → Porvoo .. →	s 19 ⁰⁰	↔ 6 ¹⁵ , 16 ³⁰

Helsingin—Turun rata, n. s. rannikkorata, kulkee vanhojen sivistysseutujen halki.

Karjaa—Hanko rautateitse: aikataulua ks. edeltä.

Rautatie käy idyllisen *Tammisaaren* kaupungin kautta Hankoon.

Hanko, joka sijaitsee Suomen eteläisimmällä niemellä, on maan huomattavimpia satamakaupunkeja sekä kylpypaikkana paljon käytetty.

Helsinki—Hanko laivassa ulompaa avovesireittiä »(s/s Oihonna», »Bore I», »Ilmatar» ja »Arcturus»; 1. lk. 75: —, 2. lk. 50: —):

s, ti 11 ³⁰	ti 19 ¹⁰	↔ ← Helsinki .. ←	s, to 16 ¹⁵
s, ti 17 ³⁰	k 7 ⁰⁰	↔ → Hanko .. →	s, to 10 ¹⁵

Helsinki—Hanko sekä edelleen Turkuun laivassa sisempää saaristoreittiä (s/s »Ahkera» ja »Ilma»; Helsinki—Hanko 1. lk. 45: —, 2. lk. 30: —, Helsinki—Turku 1. lk. 65: —, 2. lk. 50: —, Hanko—Turku 1. lk. 55: —, 2. lk. 40: —):

ti 15 ¹⁵	l 15 ¹⁵	↔ ← Helsinki..... ←	to 24 ⁰⁰	s 24 ⁰⁰
k 8 ³⁰	s 4 ⁰⁰	↔ ← Tammisaari..... →	to 14 ⁰⁰	s 15 ⁰⁰
k 13 ⁰⁰	s 8 ⁰⁰	↔ ← Hanko..... →	k 15 ³⁰	s 11 ⁰⁰
to 17 ³⁰	s 19 ⁰⁰	↔ → Turku..... →		l 7 ⁰⁰

Saaristoreitti käy m. m. kauniin *Barönsalmen* kautta.

Karjaan ja Turun välillä radan varressa leviävät maanviljelysalueet ovat Etelä-Suomen laajimpia ja viljavimpia.

Turku on Suomen vanhin kaupunki ja entinen pääkaupunki (68.000 asukasta). Aina kristinuskon maahantulosta asti Turku on ollut Suomen piispan, sittemmin arkkipiispan asuinpaikkana, ja siellä sijaitsee maan vanhin hovioikeus (per. 1623). Turkuun perustettiin 1640 myöskin Suomen ensimmäinen yliopisto, joka Turun palon jälkeen siirrettiin Helsinkiin 1828. Yksityisestä aloitteesta on Turkuun perustettu 1919 ruotsalainen yliopisto, Turun Akatemia, sekä 1922 suomalainen yliopisto, Turun Yliopisto. Kaupungin merkitys sivistyskeskukseksi on siten edelleenkin melkoinen. Myöskin kauppa- ja teollisuuskaupunkina Turku on huomattava.

Turun mainittavimmat nähtävyydet ovat tuomiokirkko ja linna. Turun tuomiokirkko, joka mainitaan ensimmäisen kerran 1229, on nykyisessä muodossaan vuosisatojen työn tulos; sen viimeinen perusteellinen restaurointi saatiin loppuun suoritetuksi 1929. Lukuisine sivukappeleineen, hautamonumentteineen ja fresko- ja ikkunamaalauksineen kirkko on Suomen ja pohjoismaiden huomattavimpia historiallisia muisto-

REITTI 2

merkkejä. — Aurajoen suussa sijaitseva Turun linna on vanhin Suomen keskiaikaisista linnoista. Se on perustettu 1200-luvun lopulla ja saanut nykyisen asunsa 1500-luvulla. Linnaan on sijoitettu Turun historiallinen museo. — Myöskin Turun Taide-museo on mainitsemisen arvoinen. — Tiedonantotoimisto Uudenmaankatu 1.

Turun lähellä sijaitsee Naantalien idyllinen kylpykaupunki, joka on peräisin keskiajalta ja aikoinaan ollut tunnettu birgittalaisluostaristaan. Tiedonantotoimisto.

Reitti 2.

Helsinki—Hämeenlinna—Tampere—Haapamäki— Oulu—Kemi—Tornio.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
1100	1610	1835	2050	0	← Helsinki	800	1000	1240	1808	2310
1256	1831	2130	2312	108	→ Hämeenlinna →	550	726	950	1611	2030
1339	1922	2225	2359	147	→ Toijala	506	631	851	1529	1935
1840 910	2330 1618	— 1840	—	275	→ Turku	—	—	—	1220 1840	1618 2330
					← Turku	910	910	1155	1840	2330
1342	1936	2235	002	147	← Toijala	504	621	843	1526	1925
1427	2038	2329	050	187	→ Tampere	420	530	740	1444	1825
1455	—	2356	108	187	← Tampere	405	510	—	1420	—
1726	—	235	326	276	→ Vilppula	148	238	—	1145	—
1805	—	313	359	301	→ Haapamäki	113	158	—	1107	—
2052	—	608	608	379	→ Jyväskylä	2242	2242	—	810	—
—	—	1412	1412	646	→ Elisenvaara	1420	1420	—	—	—
308	—	1420	1420	—	← Elisenvaara	1412	1412	—	202	—
1515	—	2242	2242	—	← Jyväskylä	608	608	—	1312	—
1825	—	329	417	301	← Haapamäki	052	140	—	1045	—
1936	—	442	522	346	→ Ähtäri	2349	027	—	937	—
2122	—	635	700	419	→ Seinäjoki	2207	2230	—	748	—
2331 1952	—	920 545	920 545	493	→ Vaasa	1952 2331	1952	—	545 920	—
					← Vaasa					
2210	—	736	419	753	← Seinäjoki	2146	—	—	720	—
630	—	1550	753	—	→ Oulu	1314	—	—	2315	—
1119 635	—	—	919 1499	—	→ Kontiomäki	—	—	—	1750 2315	—
—	—	1140	—	—	→ Viipuri	—	—	—	—	—
					← Kontiomäki	1727	—	—	—	—
648	—	1618	753	—	← Oulu	1247	—	—	2247	—
911	—	1919	859	—	→ Kemi	1022	—	—	2017	—
1217 516	—	2350 1653	973	—	→ Rovaniemi	516 1217	—	—	1653 2350	—
					← Rovaniemi					
926	—	1934	859	—	← Kemi	1007	—	—	2005	—
1019	—	2024	885	—	→ Tornio	910	—	—	1925	—
1320	—	—	960	—	→ Kauliranta	622	—	—	1442	—

Helsingin—Tampereen rata suuntautuu Helsingistä pohjoiseen tiheästi asuttujen seutujen halki.

Hämeenlinnan huomattavin nähtävyys on keskiajalla Hämeen maakunnan hallintokeskukseksi perustettu Hämeen linna, jota nykyään käytetään vankilana. 2 km asemalta pohjoiseen sijaitsee *Aulanko-Karlbergin* kaunis puisto mainioine näköaloineen. Matkailijahotelli. — Hämeenlinna—Kangasala—Tampere, ks. reittiä 3.

Toijala, haararata Turkuun (aikataulua ks. edeltä).

Tampere (58.000 asukasta) on Suomen tyypillisin teollisuuskaupunki, »Suomen Manchester», jonka teollisuuslaitokset saavat käyttövoimansa kaupungin läpi virtaavasta Tammerkoskesta. Kaupungin huomattavimmat rakennukset ovat Tampereen hiippakunnan tuomiokirkko, Väinö Aaltosen veis-

toksin koristetun Hämeensillan korvassa sijaitseva Teatteritalo, Kaupungintalo ja C. L. Engelin käsialaa oleva Taidemuseo sekä lukuisat mahtavat tehdasrakennukset. Mustanlahden kallioilla sijaitsevassa Näsilinnassa on Hämeen museo. — Kaupungin länsipuolella, Pyhäjärven rannalla, kohoo kaunis Pyynikin harju näkötorneineen. — Tiedonantotoimisto Sampo, Kauppatori 1. — Tampere—Virrat, ks. reittiä 3.

Vilppula, laivayhteys Ruovedelle (ks. reittiä 3).

Haapamäki, haaraautumisasema (ks. reittiä 12).

Ähtäri, autoyhteys Virroille (ks. reittiä 3).

Seinäjoelta (haararata Vaasaan; ks. reittiä 3) pohjoiseen rata käy Pohjanmaan lakeuksien ja silmänkantamattomien viljelysalueiden halki, vauraiden kylien ohi ja lukuisten jokien yli, poikkeaa Pohjanlahden rannalla sijaitsevassa *Kokkolan* kaupungissa ja jatkuu sitten kauempana rannikosta Ouluun.

Oulu on Pohjois-Suomen suurin kaupunki (25.000 asukasta) sekä ympäristönsä taloudellinen ja sivistyksellinen keskus. Kaupungin pohjoispuolella pauhaa Merikoski, Oulujoen viimeinen mahtava koski ennen joen Pohjanlahteen laskemista; koskessa sijaitsee kaunis Hupisaarten saariryhmä puistoinen. — Tiedonantotoimisto: Asemakatu 12. — Oulusta voidaan poiketa Vaalaan ja tehdä sieltä koskivenematka Oulujoen koskia alas (ks. reittiä 11). — Oulu—Kuusamo, ks. reittiä 14.

Oulusta rata jatkuu pohjoiseen Pohjanlahden rantaa seuraten, lukuisten vuolaiden virtojen yli.

Kemin tärkeä puutavarakaupunki sijaitsee Kemijoen suussa. — Kemi—Rovaniemi, ks. reittiä 15.

Kemin pohjoispuolella mahtavat kaarisillat vievät radan Kemijoen suuhaarojen poikki.

Tornion kaupunki sijaitsee Tornionjoen suussa Suomen ja Ruotsin rajalla. Tornion ja *Haaparannan* välillä oleva yhdysrata liittää Suomen ja Ruotsin rautatiet toisiinsa. — Tornio—Enontekiö, ks. reittiä 16.

Reitti 3.

Hämeenlinna—Kangasala—Tampere—Virrat— Alavus—Kuortane—Vaasa.

Hämeenlinna—Tampere autossa (23: —):

1035, 1855, 2155	—	km	← Hämeenlinna . ← ↑	835, 1235, 1635
1220, 2040, 2330	62		← Kangasala . . . →	630, 1030, 1430
1250, 2110, 2400	82		→ Tampere . . . . →	600, 1000, 1400

Hämeenlinna, ks. reittiä 2.

Hämeenlinnasta maantie suuntautuu pohjoiseen *Hattulan* keskiaikaisen kirkon ohi Pälkäneen kirkonkylään sekä jatkuu sieltä luonnonihanan Vehoniemen harjun (matkailumaja, näkötorni), Kaivannon kanavan ja Keisariharjun kautta Roiheen ja Längelmäveden välitse *Kangasalan* kirkolle ja edelleen Tampereelle.

Tampere, ks. reittiä 2.

Tampere—Ruovesi—Virrat laivassa (s/s »Tarjanne» ja »Pohjola»; Tampere—Ruovesi 1. lk. 30: —, 2. lk. 20: —, Tampere—Virrat 1. lk. 45: —, 2. lk. 35: —):

<i>ti, to, /</i> 915	← Tampere . . ← ↑	<i>s</i> 2200, <i>k</i> 1300, <i>p</i> 1335
<i>ti, to, /</i> 1345	← Ruovesi . . . →	<i>s</i> 1745, <i>k</i> 820, <i>p</i> 855
<i>ti, /</i> 1720, <i>to</i> 1800	→ Virrat . . . . →	<i>s</i> 1330, <i>k</i> , <i>p</i> 500

父 1515	← Tampere . . ← ↑	<i>m, k</i> 1100, <i>ti, to, p, /</i> 1035
<i>m, k</i> 1950, <i>ti, to, p, /</i> 1930	→ Ruovesi . . . →	父 625

REITTI 4

Laivareitti kulkee halki luonnonkauniin *Näsijärven* ja edelleen kapeita ja kanavoituja vesiä Ruovedelle, jonka länsirannalla *Ruoveden* kirkonkylä sijaitsee.

Ruovesi—Vilppula laivassa joka päivä (s/s »Into»; 14:—).

Ruovedeltä on myöskin autoyhteys Vilppulaan. — *Vilppula*, ks. reittiä 2.

Ruovedeltä Tampereen—Virtain reitti jatkuu pohjoiseen Tarjannevetä pitkin sekä edelleen kanavan kautta Visuvedelle ja Vaskivedelle, jonka pohjoispäässä *Virtain* kirkonkylä sijaitsee (autoyhteys Ähtärin asemalle).

Virrat—Vaasa autossa (75:—):

s 1345, ti 1730, to 1800	km	←Virrat.....←	s 1330, ti, to 1630
s 1950, ti, to 2300	201	→Vaasa.....→	s 800, ti, to 1030

Virtain kirkonkylästä tie suuntautuu luoteeseen kauniiden järvimaisemien halki Alavuden asemalle sekä edelleen Kuortaneen kirkonkylään, jossa kaunis kirkko vetää huomion puoleensa. Sieltä matka jatkuu muistorikkaiden seutujen kautta, Ruonan, Salmen ja Lapuan taistelukenttien ohi. Lapualla joudutaan jo tyypilliselle eteläpohjalaiselle tasangolle. Sieltä tie kulkee viivasuorana vainioiden halki, johtaa Isonkyrön kuuluisille pelloille ja vihdoin vanhan Korsholman raunioiden sivuitse Vaasaan.

Vaasa (27.000 asukasta) sijaitsee Pohjanlahden rannalla ja on Etelä-Pohjanmaan tärkein kaupunki. Sen nähtävyyksistä ovat mainittavimmat museo ja hovioikeuden talo.

Reitti 4.

Helsinki—Lahti—Kouvola—Viipuri.

Rautateitse:

2. 3.	1.2.3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	1.2.3.	2. 3.
955	1220	1515	2140	2320	0	←Helsinki...←	748	838	1110
1257	1433	1830	100	200	130	→Lahti....→	453	503	835
1414	1528	1948	230	306	192	→Kouvola...→	336	308	715
1709	1709	2126	745	745	243	→Kotka...→	2300	2300	545
2244	2244	—	1104	1104	465	→Kuopio...→	1750	1750	—
—	—	—	1707	1707	659	→Kontiomäki...→	1147	1147	—
630	630	—	1750	1750	—	←Kuopio...←	1104	1104	—
1300	1300	—	2300	2300	—	←Kotka...←	745	745	2126
1434	1538	2008	300	400	192	←Kouvola...←	258	235	1818
1615	1651	2151	507	558	273	→Simola...→	100	036	1623
1724	1724	2238	655	655	292	→Lappeenranta→	2345	2345	1537
1617	1652	2154	518	605	273	←Simola...←	050	026	1617
1712	1730	2249	633	700	313	→Viipuri...→	2350	2320	1518
1934	1934	—	1006	1006	385	→Imla...→	2059	2059	1322
—	2233	432	1310	1310	491	→Sortavala...→	1721	1721	—
—	—	825	1703	1703	624	→Joensuu...→	1350	1350	—
—	—	1104	1953	1953	705	→Vuonisahti...→	—	—	—
—	—	2213	—	—	1059	→Oulu...→	—	—	—

Helsingin—Viipurin rata eroaa Helsingin—Tampereen radasta itään Riihimäen asemalla.

Lahti on Suomen nuorin kaupunki ja ripeästi kehittymässä. Siellä sijaitsee valtion suuri radioasema. Pääasemalta johtaa haararata kaupungin pohjoispuolella sijaitsevaan *Vesijärven* satamaan, josta Päijänteen laivat lähtevät (ks. reittiä 6). — Lahdesta voidaan rautateitse tai autolla poiketa *Heinolan* pieneen kylpykaupunkiin.

Korian luona rata käy korkeaa siltaa Kymijoen yli.

Kouvola, risteysasema (ks. reittejä 5 ja 7).

Reitti 6.
Lahti—Jyväskylä.

Lahden asemalta (ks. reittiä 4) päästään Vesijärven satamaan joko autolla tai rautateitse.

Rautateitse:

2. 3.	km		2. 3.
1435	0	← Lahti . . . . . ←	824
1441	3	→ Vesijärvi . . . . . →	815

Vesijärvi—Jyväskylä laivassa (s/s)»Suomi» ja »Jyväskylä», arkipäivinä suoraan, sunnuntaisin Vesijärveltä Tehiin ja päinvastoin s/s »Jyväskylä» ja Tehistä Jyväskylään ja päinvastoin s/s »Suomi», joten Tehissä on silloin vaihdettava laivaa; 1. lk. 85: —, 2. lk. 60: —):

1445	← Vesijärvi/Lahti . . . . . ←	245
330	→ Jyväskylä . . . . . →	1400

Vesijärven satamasta reitti käy aluksi Vesijärveä pitkin kauniiseen Vääksyn kanavaan, joka johtaa kapean kannaksen poikki Päijänteelle, Saimaan jälkeen Suomen suurimmalle sisäjärvelle. Päijänteen luonto on enimmäkseen jylhää, rannat yleensä jyrkkiä, korkeita ja kallioisia, lukemattomien lahtien pirstomia. — Päijänteen laajin selkä on Kuhmoisten ja Sysmän välillä leviävä Tehi. Pohjoisosassaan järvi kapenee huomattavasti.

Jyväskylän kaupunki sijaitsee Päijänteen pohjoispäässä Jyväsjärven rannalla, kesäisin kokonaan puistikkujen ja puutarhojen verhoamana. Kaupunki on huomattava varsinkin ympäristönsä sivistyksellisenä keskuksena. — Jyväskylä—Haapamäki ja Jyväskylä—Savonlinna, ks. reittiä 12.

Reitti 7.
Kouvola—Mikkeli—Kuopio—Kontiomäki.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.
2140	—	1220	—	← Helsinki . . . . . ←	838	1110	1847
2320	—	1330	—	← Viipuri . . . . . ←	633	950	1712
322	1210	1538	0	← Kouvola . . . . . ←	150	706	1406
625	1515	1825	113	→ Mikkeli . . . . . →	2250	400	1113
828	—	2020	184	→ Pieksämäki . . . . . →	2042	—	914
1749	—	038	342	→ Haapamäki . . . . . →	1120	—	416
1412	—	202	371	→ Elisenvaara . . . . . →	1420	—	308
308	—	1420	—	← Elisenvaara . . . . . ←	202	—	1412
416	—	1120	—	← Haapamäki . . . . . ←	038	—	1749
848	—	2038	184	← Pieksämäki . . . . . ←	2015	—	846
1104	—	2244	273	→ Kuopio . . . . . →	1750	—	630
1129	605	—	273	← Kuopio . . . . . ←	1723	2305	—
1623	1037	—	441	→ Kajaani . . . . . →	1230	1826	—
1628	1042	—	441	← Kajaani . . . . . ←	1225	1822	—
1707	1117	—	467	→ Kontiomäki . . . . . →	1147	1744	—
2213	1605	—	633	→ Oulu . . . . . →	648	1304	—

Kouvolan—Kontiomäen rata (Savon rata) kääntyy Helsingin—Viipurin radasta pohjoiseen Kouvolan asemalla (ks. reittiä 4).

Mikkelin kaupunki sijaitsee kauniilla paikalla Saimaasta työntyvän pitkän ja kapean lahden pohjukassa. Naisvuorelle rakennetusta korkeasta vesitornista avautuu laaja näköala yli kaupungin ja sen ympäristön. Kaupungin pohjoispuolella on Pikku-Punkaharjuksi nimetty kaunis harjanne ja eteläpuolella korkearintainen Kaihunharju. — Mikkeli—Savonlinna, ks. reittiä 8.

Pieksämäki, risteysasema (ks. reittiä 12).

Kuopion kaupunki (24.000 asukasta) sijaitsee Kallaveteen työntyvällä kauniilla niemellä Puijon mäen juurella. Se on ympäröivän Savon maakunnan sekä henkisen että talouselämän keskus. Kaupungin nähtävyyksistä ovat mainittavimmat harmaasta kivistä rakennettu kirkko (ent. tuomio-kirkko) sekä linnamainen museotalo, johon on sijoitettu kirjasto sekä luonnontieteellisen ja historiallis-kansatieteellisen osaston sisältävä museo. Kaupungin eteläosasta pistää Kallaveteen pitkä ja kapea Väinölänniemi kauniine puistoineen. — Kuopion lähimmän ympäristön kuuluisin paikka on kaupungin luoteispuolella kohoava *Puijon* mäki (230 m yli merenpinnan), jolle rakennetusta näkötorresta avautuva suurenmoinen näköala on Suomen kauneimpia. — Tiedonantotoimisto Vuorikatu 23. — Kuopio—Savonlinna, ks. reittiä 9; Kuopio—Joensuu, ks. reittiä 13.

Kuopiosta rautatie jatkuu pohjoiseen 4 km:n pituista Kallaveden poikki rakennettua ratapengertä pitkin ja edelleen vesistöjen varsia pieneen *Iisalmen* kaupunkiin sekä sieltä laajojen metsäseutujen halki Oulujärven itäpäässä, Ämmäkosken rannalla sijaitsevaan **Kajaaniin**. Koskessa olevalla saarella sijaitsevat 1600-luvulla rakennetun Kajaanin linnan rauniot.

Savon rata päättyy Nurmeksen—Oulun radalla olevalle *Kontiomäen* asemalle (ks. reittiä 11).

Reitti 8.

Mikkeli—Savonlinna—Joensuu.

Mikkeli—Savonlinna laivassa (s/s »Mikkeli»; 1. lk. 75—60: —, 2. lk. 48: —):

<i>m, k, l</i> 12 ¹⁵	← Mikkeli	←	<i>m, k, p</i> 800
<i>ti, to, s</i> 800	→ Savonlinna	→	<i>s, ti, to</i> 1300

^p 12.15 Mikkelistä Puumalaan, josta edelleen Savonlinnaan s/s »Imatra II:ssa» tai »Savonlinnassa» (ks. reittiä 9); paluu Puumalasta Mikkeliin ^p illalla.

Mikkeli, ks. reittiä 7.

Laiva kulkee aluksi kapeaa reittiä Mikkelistä etelään ja sitten Juurisalmen kanavan kautta kalliorantaiselle Louhivedelle sekä edelleen kapeita vesiä Anttolan kirkonkylän kautta Puumalansalmeen. Yövyttyään Lohikoskella laiva jatkaa matkaansa lukuisten saarien lomitse Savonlinnaan.

Savonlinnan kaupunki sijaitsee Haukiveden ja Pihlajaveden välisessä salmessa olevilla saarilla, erinomaisen kauniissa ympäristössä. Matkailukeskuksena Savonlinna on Suomen huomattavimpia. Myöskin siellä toimiva kylpylaitos on omiaan vilkastuttamaan kaupungin elämää kesäisin. — Savonlinnan huomattavin nähtävyys on Kyrönsalmen saarella sijaitseva, harmaasta kivistä 1475 rakennettu *Olavinlinna*, kaunein ja parhaiten säilynyt Suomen keskiaikaisista linnoista ja pohjoismaiden huomattavimpia historiallisia muistomerkkejä. — Tiedonantotoimisto Näkälinnassa. — Savonlinna—Elisenvaara ja Savonlinna—Jyväskylä, ks. reittiä 12; Savonlinna—Vuoksenniska ja Savonlinna—Kuopio, ks. reittiä 9.

REITTI 9

Savonlinna—Joensuu laivassa (s/s »Orivesi I» ja s/s »Orivesi II»; 1. lk. 90—70: —, 2. lk. 60: —):

1300 800	↓ ← Savonlinna ..... ← ↑ ↑ → Joensuu ..... → ↓	700 1345
-------------	---	-------------

Savonlinnasta lähdettyään laivat kulkevat Olavinlinnan vieritse ja rautatiesillan alitse Haapavedelle ja sieltä edelleen laajalle Haukivedelle. Oravin kanavasta alkaen reitti muuttuu varsin kapeaksi ja mutkaiseksi laajetakseen Vuokalan ohi mentyä suureksi Orivedeksi. Sieltä matka jatkuu kapeita ja matalia, lukuisten reimarien viitoittamia vesiä aavalle Pyhäselälle, jonka pohjoisosasta kapea väylä johtaa Pielisjoen suussa sijaitsevaan Joensuun kaupunkiin. Joensuun Kaupungintalo on Eliel Saarisen piirtämä. — Joensuu—Viipuri ja Joensuu—Koli—Vaala—Oulu, ks. reittiä 11.

Reitti 9.

Lappeenranta—Vuoksenniska—Savonlinna— Kuopio.

Lappeenranta—Vuoksenniska—Savonlinna laivassa (s/s »Savonlinna» ja »Imatra II»; Lappeenranta—Vuoksenniska 2. lk. 15: —, Lappeenranta—Savonlinna 1. lk. 95: —, 2. lk. 75: —, Vuoksenniska—Savonlinna 1. lk. 90: —, 2. lk. 70: —):

✕ 1230 ✕ 1510 1525 800	↓ ← Lappeenranta ..... ← ↑ ↑ → Vuoksenniska ..... → ← Vuoksenniska ..... ← ↑ → Savonlinna ..... → ↓	✕ 715 ✕ 430 2300 1230
---------------------------------	--	--------------------------------

Lauantaina Savonlinnasta lähtevä laiva yöpyy Puumalassa ja saapuu Vuoksenniskalle sunnuntaina 7.30.

Lappeenrannan kaupunki sijaitsee Saimaan etelärannalla, Salpausselän rinteellä, ja on Saimaan laivaliikenteen eteläisenä päätekohtana. Kaupungissa on kylpylaitos. Rautatieverkon yhteydessä Lappeenranta on Helsingin—Viipurin radalla olevalle *Simolan* asemalle johtavan lyhyen haararadan kautta (ks. reittiä 4).

Laivat suuntaavat aluksi kulkunsa Saimaan etelärannikkoa seuraten, sivuuttavat Saimaan kanavan suun Lauritsalan kohdalla ja saapuvat sitten väljemmille vesille, Suur-Saimaan ulapalle, jossa ei paikoitellen taivaanrannalta maata näy, sekä poikkeavat *Vuoksenniskan* satamaan samannimisen aseman luo, josta on rautatie- ja autoyhteys Imatralle (ks. reittiä 10).

Vuoksenniskalta laivat jatkavat matkaansa pohjoiseen Ruokolahden kirkonkylään sekä edelleen kapeita vesiä pitkin Suur-Saimaalle. Puumalansalmessa Vuoksenniskan—Savonlinnan reitti yhtyy Mikkelin—Savonlinnan reittiin. Salmen läpi kuljettuaan laivat kiertävät sangen kapeita vesiä pohjoiseen Sulkavan kirkonkylään, jossa ne yöpyvät muutamaksi tunniksi. Sulkavalta matka jatkuu saaririkkaiden Tuohiveden ja Pihlajaveden kautta Savonlinnaan (ks. reittiä 8).

Savonlinnan—Kuopion välillä on kaksi laivareittiä, joista toinen käy *Heinäveden*, toinen *Leppävirran* kautta.

Savonlinna—Heinävesi—Kuopio laivassa (s/s »Heinävesi I» ja »Heinävesi II»; 1. lk. 85—70: —, 2. lk. 55: —):

1315 700	↓ ← Savonlinna ..... ← ↑ ↑ → Kuopio ..... → ↓	700 1400
-------------	--	-------------

Savonlinnasta lähdettyään Heinäveden reitin laivat seuraavat Joensuuhun menevien laivojen reittiä Oravin kanavaan asti, josta ne kääntyvät pohjoiseen lukemattomien saarien lomitse, usein joentapaisiksi kaventuneita ja kanavoituja vesiä pitkin. Kermajärven etelärannalla olevassa *Heinäveden* kirkonkylässä laivat yöpyvät. Heinävedeltä matka jatkuu Karvion kanavan, Varisjärven, Suvasveden ja Vehmersalmen kautta suurelle Kallavedelle, jonka poikki kuljettuaan laivat laskevat Kuopion satamaan (ks. reittiä 7).

Savonlinna—Leppävirta—Kuopio laivassa (s/s »Leppävirta I» ja »Leppävirta II»; 1. lk. 85—70: —, 2. lk. 55: —):

1315	← Savonlinna	←	800
800	→ Kuopio	→	1355

Leppävirran reitin laivat suuntaavat matkansa Savonlinnasta aluksi Joensuuhun menevien laivojen reittiä Haukivedelle, jossa ne seuraavat Rantasalmen puoleista rantaa ja poikkeavat m. m. *Varkauden* kauppalaan, sekä edelleen Taipaleen kanavan kautta Unnukkavedelle, jonka pohjoispuolella sijaitsevassa *Leppävirran* kirkonkylässä laivat yöpyvät. Leppävirralta matka jatkuu Konnuksen kanavaan, joka on reitin kauneimpia paikkoja, sekä edelleen Koirusveden kautta Kallavedelle ja Kuopion satamaan (ks. reittiä 7).

Reitti 10.

Viipuri—Imatra—Vuoksenniska.

Rautateitse (junanmuutto eräissä tapauksissa Antrean asemalla):

	km	3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
<i>Helsinki</i> . . . . . →	—	—	—	2320	—	—	—	1220	—
Viipuri . . . . . →	0	1/6-31/8	—	750	1035	1310	1524	1750	2121
Antrea . . . . . ←	40	1/6-31/8	—	900	1136	1416	1631	1843	2228
<i>Elisenvaara</i> . . . . . →	113	307	307	—	931	—	1428	—	1936
Antrea . . . . . →	40	530	726	913	1150	1418	1633	1846	2231
Imatra . . . . . ←	72	656	814	1006	1238	1507	1722	1934	2321
Imatra . . . . . →	72	700	815	1011	1239	1508	1724	1935	2322
Vuoksenniska . . . . . ←	79	714	826	1022	1250	1519	1735	1946	2332
	km	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
Vuoksenniska . . . . . →	0	1555	752	1022	1302	1519	2038	2240	2310
Imatra . . . . . ←	7	1605	803	1032	1312	1529	2048	2250	2320
Imatra . . . . . →	7	632	814	1042	1322	1541	2059	2300	2321
Antrea . . . . . ←	39	725	913	1129	1409	1628	2150	2350	011
<i>Elisenvaara</i> . . . . . ←	112	—	1129	1352	—	—	—	233	233
Antrea . . . . . →	39	737	924	1139	1416	1631	2153	1/6-31/8	1/6-31/8
Viipuri . . . . . ←	79	844	1030	1241	1516	1737	2258	1/6-31/8	1/6-31/8
<i>Helsinki</i> . . . . . ←	392	—	—	1847	—	—	748	—	—

Imatran maailmankuulu koski sijaitsee 1 km länteen Imatran asemalta, josta vie tie ensin 85 m leveän voimalaitoskanavan yli ja sitten rautaista kaarisiltaa pitkin aivan kosken yläpuolelta sen länsirannalle. Siellä sijaitsevaa Valtionhotellia ympäröivästä puistosta kosken suurenmoiset nähtävyydet esiintyvät parhaiten katsojalle. — Imatraan on vv. 1921—29 rakennettu valtava voimalaitos (110.000 hv.), joka varustaa sähkövoimalla koko Etelä-Suomen.

Imatralta rautatie jatkuu vielä 7 km pohjoiseen Saimaan rannalla sijaitsevalle *Vuoksenniskalle*. — Vuoksenniska—Savonlinna ja Vuoksenniska—Lappeenranta, ks. reittiä 9.

Reitti 11.

Viipuri—Elisenvaara—Sortavala—Valamo—Joensuu—Koli—Kontiomäki—Vaala—Oulu.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
2320	—	1220	1515	—	← Helsinki . . . ←	—	1847	—	748
830	1035	1750	2315	0	↓ ← Viipuri . . . ←	635	1241	1737	2228
920	1136	1843	022	40	Y → Antrea . . . →	524	1139	1631	2141
814	1042	1541	2300	—	← Imlatra . . . ←	814	1238	1722	2321
932	1148	1851	032	40	↓ ← Antrea . . . ←	513	1124	1622	2129
1129	1352	2048	233	113	Y → Elisenvaara →	307	931	1428	1936
—	1637	2317	523	194	→ Savonlinna . →	2340	615	1158	1700
—	038	—	1749	458	→ Haapamäki . →	1120	—	416	—
—	416	—	1120	—	← Haapamäki . ←	1749	—	038	—
615	1158	1700	2340	—	← Savonlinna . ←	523	—	1637	2317
1144	1430	2100	258	113	↓ ← Elisenvaara ←	241	916	1354	1921
1310	1603	2233	432	178	→ Sortavala . →	100	745	1218	1741
1330	—	—	447	178	← Sortavala . ←	031	—	—	1721
1703	—	—	825	311	→ Joensuu . →	2100	—	—	1350
1720	—	—	848	311	← Joensuu . ←	2034	—	—	747
1953	—	—	1104	392	→ Vuonilahti →	1814	—	—	517
—	—	—	1728	580	Y → Kontiomäki →	1145	—	—	—
—	1723	—	2305	774	→ Kuopio . . . →	605	—	1129	—
—	1140	—	1750	580	↓ ← Kontiomäki ←	1119	10/6—31/8	1727	—
445	1345	10/6—31/8	1955	654	← Vaala . . . . . →	924	10/6—31/8	1534	1920
633	1512	1718	2120	710	← Muhos . . . . . →	746	1611	1401	1736
751	1605	1803	2213	746	Y → Oulu . . . . . →	648	1510	1304	1625
—	2024	—	—	878	→ Tornio . . . →	—	—	910	—
800	—	—	1808	1499	→ Helsinki . . . →	1100	—	—	2050

Viipuri, ks. reittiä 4.

Antrea, haarautumisasema (ks. reittiä 10).

Elisenvaara, haarautumisasema (ks. reittiä 12).

Sortavalan kaupunki sijaitsee saariston suojaaman Laatokan lahden rannalla. Kaupungin länsipuolella on kaunis Vakkosalmen puisto, jonka laidassa kohoavasta Kuhavuoren näkötorjasta avautuu laaja näköala Laatokan saaristoon. — Matkailuasioista saadaan tietoja Kansallis-Osake-Pankin konttorista.

Sortavalasta voidaan sopivasti lähteä kiertomatkalle Laatokan-Karjalaan maanteitse seuraavaa reittiä: Sortavala—Kirjavalahdi—Läskelä—Suistamo—Soanlahti—Korpiselkä—Tolvajärvi—Ägläjärvä—Savinisto—Suvihahti (Suojärvi)—Loimola—Syskyjärvi—Kitelä—Impilahti—Sortavala (385 km; matka voidaan tehdä linja-autossa). Luontonsa ja nähtävyyksiensä puolesta tämä reitti tarjoaa mitä suurinta vaihtelua; erittäinkin ovat mainittavat kauniit Tolvajärven seudut, jotka kilpailevat itse Punkaharjun kanssa (kaksi Rajaseutuyhdistyksen hoidossa olevaa matkailumajaa).

Sortavala—Valamo laivassa (s/s »Valamon Luostari»; meno ja paluu yhteensä 35:—):

	—14/6	15/6—31/8
Sortavala . . . →	s 800, m, k, p 1420	s 800, 1930, k 1420
Valamo . . . ←	s 1015, m, k, p 1635	s 1015, 2145, k 1635
Valamo . . . →	s 1600, ti, to, / 1400	s 1600, k 1000, / 1900
Sortavala . . . ←	s 1815, ti, to, / 1615	s 1815, k 1215, / 2115

Sunnuntaisin ylimääräisiä laivavuoroja.

Valamon saariryhmä sijaitsee Laatokan, Euroopan suurimman sisäjärven pohjoisosassa. Pääsaaren suurin pituus on 9 km ja leveys 7 km. Rannat kohoavat yleensä jyrkkinä vedestä, maasto on vuorista ja metsän peittämää.

Pääsaarella sijaitsee kuuluisa Valamon luostari, jonka perustamisvuodeksi mainitaan 992. Loistoaikansa sillä oli 1800-luvun lopulla, sen maine levisi yli koko kreikkalais-katolisen maailman ja sinne vaelsi suuria pyhiinvaeltajajoukkoja. Pääluostarin huomattavin nähtävyys on Kirkastuskirkko, johon kuuluu kaksi päällekkäin olevaa kirkkorakennusta ja jonka tornista avautuu näköala Laatokalle. Paitsi pääluostarin kirkkoja Valamossa on joukko pienempiä pyhäkötöjä, n. s. »skiittoja». Luostarin takana sijaitsee vanha hautausmaa, jonne m. m. luostarin johtajat ovat haudattuina ja jossa näytetään myöskin Ruotsin kuninkaan Maunu Eerikinpojan hautaa. — Pääluostarin viereen on matkailijoita ja pyhiinvaeltajia varten rakennettu hotelli.

Sortavalasta rautatie jatkuu pohjoiseen harvaanasuttujen Karjalan maiden halki.

Joensuu, ks. reittejä 8 ja 13.

Joensuu—Koli autossa (35: —):

1020, 1745	km			1155, 1820
1220, 2000	—	↙ ← Joensuu . . . . . ↘	↗ → Koli . . . . . ↘	915, 1620
	76	↙ ↘	↗ ↘	

Rautatie jatkuu Joensuusta pohjoiseen Pielisjoen vartta ja sen jälkeen Pielisen itärantaa seuraten.

Vuonislahden asemalta välittää m/v »Ukko-Koli» liikennettä Pielisen yli Kolille (15: —):

1125, 2015	↙ ← Vuonisma . . . . . ↘	↗ → Koli . . . . . ↘	1030, 1745
1210, 2100	↙ ↘	↗ ↘	945, 1700

Pielinen on Suomen suurimpia järviä, jossa ennenkaikkea vetää huomion puoleensa länsirannan jylhä kukkulajono. Kukkuloista korkein on Koli, jonka huippu Ukko-Koli kohoaa 336 m yli merenpinnan ja 242 m yli Pielisen pinnan. Kauniin luontonsa ja suurenmoisten näköalojensa takia Koli on Suomen ensimmäisiä matkailupaikkoja. Matkailijoiden majoituksen on järjestänyt Suomen Matkailijayhdistys, jonka nyky-aikaisesti varustettu »Ylämaja» sijaitsee aivan lähellä Ukko-Kolin huippua. — Kolilta on jokapäiväinen autoyhteys Joensuuhun, Kuopioon ja Savonlinnaan.

Vuonislahdesta rautatie jatkuu Pielisen rantaa seuraten Lieksan kautta Nurmekseen sekä sieltä edelleen harvaanasuttujen metsäseutujen halki. — Jonkin matkaa Vuokatin aseman eteläpuolella kohoaa jylhä Vuokatti-niminen vaara (351 m), joka on näköalapaikkana huomattava.

Kontiomäki, haarautumisasema (ks. reittiä 7).

Rautatie jatkuu länteen suuren Oulujärven pohjoispuolitse.

Vaala sijaitsee Oulujärven länsipäässä Oulujoen lähtökohdassa; Suomen Matkailijayhdistyksen Oulujoelle järjestämän koskiveneliikenteen alkukohta. Matkailijahotelli (seisake aivan hotellin kohdalla).

Koskiveneessä Vaala—Nuojua (50: —) ja Ojalanoja—Muhos (55: —; molemmat matkat yhteensä 100: —):

$10/6-31/8$	km	↕	2. 3.
Vaala . . . . . →	—	1130	—
Nuojua . . . . . ←	—	1315	—
Nuojua . . . . . →	0	—	1357
Ojalanoja . . . . . ←	32	—	1449
Ojalanoja . . . . . →	—	1500	—
Muhos . . . . . ←	—	1630	—
Muhos . . . . . →	0	—	1718
Oulu . . . . . ←	36	—	1803

REITTI 12

Kohta Vaalasta lähdettyään koskiveneet joutuvat kiitämään ensimmäiseen suureen koskeen, *Niskakoskeen*, joka on Oulujoen komeimpia. Sen jälkeen seuraa suvantoja ja pienempiä koskia, joiden ohi matkustetaan junassa Nuojuan asemalta Ojalanojan seisakkeelle. Siellä astutaan jälleen koskiveneeseen, ja koskimatkan mielenkiintoisin vaihe, *Pyhäkosken* lasku, alkaa. Pyhäkoski on Suomen voimakkain koski (200.000 hv.), jossa korkeat vaahtopäät heittelevät venettä. Sen rannat ovat korkeita ja jyrkkiä, ja metsä ulottuu usein vedenrajaan asti. Pyhäkosken alla olevaan *Muhoksen* kirkonkylään koskimatka päättyy.

Muhoksesta matka jatkuu rautateitse Ouluun (ks. reittiä 2).

Reitti 12.

Elisenvaara—Punkaharju—Savonlinna— Jyväskylä—Haapamäki.

Rautateitse:

2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
2315 100	—	1035 1218	1750 1741	—	← Viipuri . . . ←	635 432	1241 1310	1737 1603	2228 2233
308	455	1420	2102	0	← Elisenvaara ←	202	910	1412	1920
439	640	1553	2234	54	← Punkaharju →	027	714	1241	1749
523	735	1637	2317	81	→ Savonlinna →	2340	615	1158	1700
539	1215	1655	—	81	← Savonlinna ←	2320	—	1142	746
827	1549	1940	—	187	→ Pieksämäki →	2040	—	910	416
1104 1406 322 630	— — — —	2244 150 1538 1750	— — — —	276 371 — —	→ Kuopio . . . → → Kouvola . . . → ← Kouvola . . . ← ← Kuopio . . . ←	1750 1538 150 2244	— — — —	630 322 1406 1104	— — — —
920	—	2030	520	187	← Pieksämäki ←	1910	1555	818	—
1151	—	2222	748	267	→ Jyväskylä →	1616	1330	625	—
1515	—	2242	810	267	← Jyväskylä ←	1312	2052	608	—
1749	—	038	1043	345	→ Haapamäki →	1120	1828	416	—
— 1019	— —	800 2024	1808 —	646 929	→ Helsinki . . . → → Tornio . . . →	— 1925	1100 —	2050 910	— —

Elisenvaaran—Haapamäen rata eroaa Viipurin—Nurmeksen radasta *Elisenvaaran* asemalla (ks. reittiä 11).

Punkasalmien aseman luona rata menee kääntösiltää Punkasalmien yli ja sitten pitkin Punkaharjua; molemmin puolin avautuu ihana näköala saaririkkaalle Saimaalle.

Punkaharju on 7 km:n pituinen vierinkiviharju, jonka kaunis luonto ja ihanat näköalat ovat tehneet siitä yhden Suomen kuuluisimpia matkailupaikkoja. Punkaharjun kaunein näköala avautuu Laukanlahden ja Valkiajärven välissä kohoavalla n. s. Runebergin kummulta, jolla tarinan mukaan J. L. Runeberg on kirjoittanut tunnetun runonsa »Heinäkuun viides päivä». Punkaharjun metsät, jotka kuuluvat valtiolle, ovat hyvin hoidetut. — Kaksi matkailijahotellia.

Punkaharjulta voidaan matkustaa Savonlinnaan myös laivassa. Reitti on erittäin kaunis.

Punkaharju—Savonlinna laivassa (s/s »Punkaharju II»;
1. lk. 17: —, 2. lk. 12: —, meno ja paluu 1. lk. 30: —, 2. lk. 20: —):

15/8—19/8			15/8—19/8
1900	630	← Punkaharju . . . . . ←	1445
2115	845	→ Savonlinna . . . . . →	1230
			2330
			2130

Reitti 15.

Kemi—Rovaniemi—Ivalo—Liinahamari/Petsamo—Jäämeri.

Lappiin matkustamista varten on jokaisen matkustajan hankittava paikkakuntansa poliisilaitokselta tai nimismieheltä henkilötodistus (maksuton).

Kemi—Rovaniemi rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
1100 910	2050 1925	—	← Helsinki . . . . . ←	800 1019	1808 2024
		—	← Tornio . . . . . ←		
940 1217	2005 2350	0 114	← Kemi . . . . . ← → Rovaniemi . . . . . →	840 516	1930 1653

Rovaniemen junat lähtevät Kemistä (ks. reittiä 2). Rovaniemen rata eroaa Tornion radasta Laurilan asemalla ja suuntautuu pohjoiseen Kemijoen vartta seuraten.

Rovaniemen kauppala sijaitsee Kemijoen ja sen pohjoisesta tulevan lisäjoen Ounasjoen yhtymäkohdassa, 5 km napapiirin eteläpuolella. Kauppala on ripeästi edistymässä ja muodostaa koko Lapin liikenteen keskuksen, »Lapin pääkaupungin», josta maantiet haarautuvat eri suunnille ja josta alkaa Petsamoon vievä »maailman ainoa Jäämerentie». Rovaniemellä vastapäätä Kemijoen toisella rannalla kohoaa Ounasvaara (204 m), jonne juhannuksen aikaan näkyy keskiyön aurinko.

Rovaniemi—Liinahamari postiautossa (Rovaniemi—Ivalo 125: —, Rovaniemi—Kuivalahti 190: —, Rovaniemi—Liinahamari 220: —):

		km			
830 1645 1745 2145 — 2345	1330 2200 930 1430 1450 1730	— 295 295 452 — 531	← Rovaniemi . . . . . ← → Ivalo . . . . . → ← Ivalo . . . . . ← ← Salmijärvi . . . . . → → Kuivalahti . . . . . → → Liinahamari . . . . . →	2300 1500 1400 1010 — 800	1500 700 2000 1510 1450 1200

Rovaniemeltä lähdettäessä mennään ensin Ounaskosken yhdistettyä maantie- ja rautatiesiltaa pitkin Kemijoen vasemmalle rannalle ja sieltä Suutarinkorvan siltaa pitkin jälleen joen oikealle rannalle, josta tie jatkuu pohjoiseen karujen ja harvaanasuttujen seutujen halki Sodankylään ja sieltä edelleen erämaantaipalia Kitisen vartta seurailen. Vuotson lappalaiskylän ohi mentyä maisemat muuttuvat jylhemmiksi. Kaunis-pään tunturilta, jonka poikki maantie johtaa, avautuu laaja näköala yli tyypillisten tunturimaisemien; sen pohjoispuolella vedet virtaavat Jäämerelle päin. Törmäsen kylän kohdalla saavutaan Inarijärveen laskevan Ivalojoen laaksoon.

Ivalon kylä sijaitsee Ivalojoen rannalla. Postiautoyhteys Inarin kirkonkylään. Sikäläiset Suomen Matkailijayhdistyksen majat ovat Petsamon matkailijain yöpymispaikkana.

Ivalosta Petsamon tie jatkuu koilliseen Inarijärven rantojen läheisyydessä.

Virtaniemi sijaitsee Paatsjoen rannalla, lähellä sitä kohtaa, jossa joki saa alkunsa Inarijärvestä; Suomen Matkailijayhdistyksen maja; tilaisuus urheilukalastukseen.

Maantie jatkuu edelleen Paatsjoen vartta seuraten Salmijärvelle, josta sivutie johtaa Kuivalahteen Töllevijärven rannalle.

Kuivalahti—Kolttaköngäs postimoottoriveneessä (25:—):

1500	↙ ← Kuivalahti	↘ ↗	1430
1730	↗ → Kolttaköngäs	↙ ↘	1200

Venereitti käy Paatsjokeen kuuluvaa kaunista, tunturien ympäröimää Töllevijärveä pitkin pohjoiseen. Järven pohjoispäästä alkavan komean Jäniskosken ohi moottorivene vedetään kosken sivuun rakennettua rataa pitkin. Jäniskosken alta matkaa jatketaan virtaa alas Paatsjoen viimeiselle mahtavalle koskelle, Kolttaköngäälle, jonka niskassa lasketaan maihin. Sieltä on 1 km:n kävelymatka Kolttaköngään lappalaiskylään, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja. — Kolttaköngään kylää nimitetään myöskin Boris-Glebkiksi siellä sijaitsevan, v:n 800 tienoilla murhattujen Boris ja Gleb nimisten kristittyjen ruhtinaiden muistoksi pyhän Trifonin 1500-luvulla rakentaman vanhan kirkon mukaan, jonka vieressä 1874 rakennettu uusi kirkko sijaitsee.

Kolttaköngäältä matkaa voidaan jatkaa edelleen Paatsjoen suussa Bök-vuonon rannalla sijaitsevaan norjalaiseen *Kirkkonien* (Kirkenesin) kauppalaan joko moottoriveneessä (25:—) tai siten, että Kolttaköngäältä matkustetaan moottoriveneessä *Jokiniemeen* (Elvenesin) ja sieltä kaksi kertaa päivässä kulkevassa linja-autossa Kirkkoniemeeseen. Kirkkonieniemi on norjalaisen rannikkopostihöyrylaivaliikenteen päätekohta, joten sieltä on tilaisuus jatkaa matkaa Norjan rannikkoa pitkin etelään *Narvikiin* ja sieltä rautateitse Suomeen.

Kirkkoniemestä höyrylaivassa kuusi kertaa viikossa joko *Lodingeniin* tai *Svolvaeriin*, missä siirrytään Narvikiin menevään laivaan, tai *Finsnesiin*, josta on linja-autoyhteys Narvikiin. *Narvikista* junassa Bodenin kautta *Haaparannalle* ja *Tornioon*.

Kirkkonieniemi—Liinahamari laivassa kerran viikossa, ks. alemmää.

Kuivalahdesta postiautot jatkavat matkaansa itäiseen suuntaan tunturimaisemien halki Petsamonjoen laaksoon, jossa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi.

Yläluostarilla, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja, on tilaisuus urheilukalastukseen. Majalta kääntyy tie kreikkalais-katoliseen luostariin, jonka komea kirkko pyhäinjäännöksineen on näkemisen arvoinen.

Alaluostarin kylä on Petsamon alueen hallinnollinen keskus, sitä seuraa *Näsykän* talonpoikaiskylä ja sen jälkeen *Parkkinan* kylä, joka sijaitsee 15 km pitkän Petsamonvuonon pohjukassa ja on Petsamon huomattavin asutuskeskus.

Parkkinasta maantie jatkuu Liinahamarin syväsatamaan, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja.

Keskityön aurinko näkyy Petsamossa 22/5—23/7.

Liinahamari—Kirkkonieniemi laivassa (m/s »Jäämeri»; 1. lk. 75:—, 2. lk. 50:—):

k 900	↙ ← Liinahamari	↘ ↗	to 1630
k 1330	↗ → Kirkkonieniemi	↙ ↘	to 1200

Liinahamari—Vaitolahti laivassa (m/s »Jäämeri»; 1. lk. 50:—, 2. lk. 30:—):

m 900, p 900	↙ ← Liinahamari	↘ ↗	m 2000, p 2000
m 1630, p 1400	↗ → Vaitolahti	↙ ↘	m 1730, p 1500

Laiva poikkeaa m. m. *Kalastajasaarennon* niemimaan edustalla sijaitseville matalille, runsaan linnustonsa takia mielenkiintoisille *Heinäsaarille*. *Kalastajasaarennon* pohjoiskärjessä sijaitsevassa *Vaitolahden* kylässä on Suomen Matkailijayhdistyksen maja.

Reitti 16.

Tornio—Kauliranta—Enontekiö.

Tornio—Kauliranta rautateitse:

2. 3.	2. 3.	km		2. 3.	2. 3.
1100	—	—	← Helsinki . . . . . ←	800	1808
1100	1620	0	↓ ← Tornio . . . . . ← ↑	840	1841
1320	2008	75	↓ → Kauliranta . . . . . → ↑	622	1442

Rautatie suuntautuu Tornionjoen (ks. reittiä 2) pohjoiseen Tornionjoen vartta seuraten.

Aavasaksan aseman itäpuolella kohoaa samanniminen 222 m korkea vuorenharjanne. Aavasaksa on tullut tunnetuksi keskiyön auringostaan, joka juhannuksen tienoissa näkyy sinne useana yönä peräkkäin.

Kauliranta—Muonio—Enontekiö postiautossa (Kauliranta—Muonio 59: —, Kauliranta—Enontekiö 79: —):

	km		
✕ 1325	—	↓ ← Kauliranta . . ← ↑	s, ti, k, to, p, l 1330
✕ 1920	195	→ Muonio . . . . →	s, ti, k, to, p, l 730
ti, to, l 21 ⁰⁰	195	← Muonio . . . . ←	s, k, p 715
ti, to, l 23 ¹⁵	275	↓ → Enontekiö . . → ↑	s, k, p 500

Maantie johtaa Tornionjoen ja siihen yhtyvän Muonionjoen vartta Turtolan ja Kolarin kirkonkylien kautta Muonion suureen kirkonkylään sekä sieltä edelleen jokilaaksoa seuraten, tuntureiden häämöttäessä taivaanrannalla, Palojoensuun kylään, missä tie kääntyy jyrkästi koilliseen ja päättyy Ounasjärven rannalla sijaitsevaan Enontekiön kirkonkylään Hettaan.

Pallastunturille päästään Muoniosta itään johtavaa maantietä; tien varressa olevalta Särkijärven talolta on edelleen 17 km:n matka pohjoiseen Pallasjärven matkailumajalle, joka sijaitsee tunturin juurella.

Palojoensuusta matkaa voidaan jatkaa Muonionjokea ylös Ruotsin puolella olevan Kaaresuvannon kautta korkeiden tuntureiden välissä sijaitsevalle Kilpisjärvelle ja Norjan Skibotniin.

Matkailureitti

Lappeenranta—Vuoksenniska—Savonlinna

Hl. „Savonlinna” ja „Imatra II”

Lähtevät joka päivä Lappeenrannasta ja Savonlinnasta.

Laivoissa 1 lk:n ravintola.

SAIMAAN HÖYRYLAIVA OY.

Savonlinna. Puhelin 245. Sähköosoite Saima.

Käyttäkää matkoillanne laivareittejä:

Savonlinna—Joensuu: Hl. „Orivesi I” ja „Orivesi II”

Savonlinna—Mikkeli: Hl. „Mikkeli”

Savonlinna—Punkaharju: Hl. „Punkaharju II”

Laivoissa siistit hytit ja 1 lk:n ravintolat.

Lähtöajat tekstissä sisäsivuilla.

HÖYRYVENHE OSAKEYHTIÖ KERTTU

Savonlinna. Puhelin 494. Sähköos. Kerttuyhtiö.

Sisällyttäkää matkasuunnitelmiinne matka

„Heinävesi”-laivoilla

Savonlinnasta Kuopioon tai päinvastoin.

Tällöin tutustutte luonnonkauneudesta tunnettuun

Heinäveden reittiin.

„Heinävesi”-laivat lähtevät Savonlinnasta ja Kuopiosta joka päivä. Aikataulu tekstissä sisäsivuilla.

HEINÄVEDEN HÖYRYLAIVA OY.

Kangaslampi

Puh. laivoille Savonlinnassa 583, Kuopiossa 490.

Höyrylaivat

„Leppävirta I” ja „Leppävirta II”

välittävät liikennettä väylällä:

Kuopio—Leppävirta—Varkaus—Rantasalmi—Savonlinna.

Laivat ajanmukaisesti sisustetut.

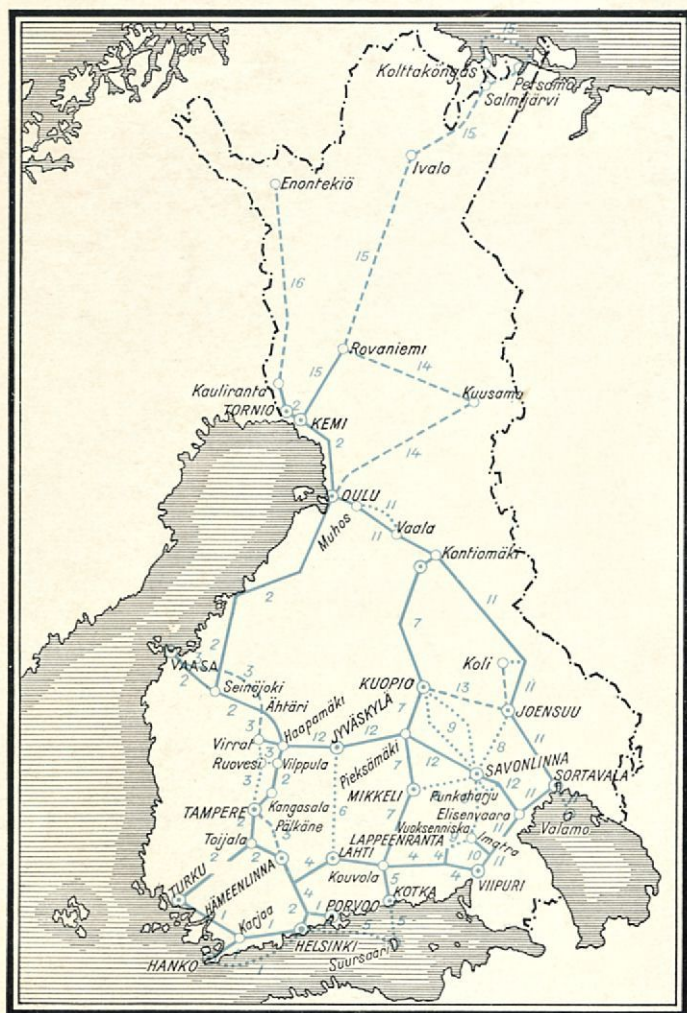
Laivoissa 1 lk:n ravintola.

Lähtöajat tekstissä sisäsivuilla.

LEPPÄVIRRRAN HÖYRYLAIVA OY.

Leppävirta. Puhelin 48.

MATKAILUREITTEJÄ SUOMESSA (KAAVIOKARTTA)

— rautatie   ..... = laivareitti
 - - - - - = autolinja

Karttaan merkityt numerot viittaavat matkareittiselostusten järjestysnumeroihin

Tarkempia tietoja antaa:

HELSINGIN
YLIOPISTON
KIRJASTO